

**Een verkennend archeologisch  
inventariserend veldonderzoek door  
middel van boringen aan De Steeg te  
Sevenum, gemeente Horst aan de Maas  
(L)**

W.J.F. Thijs & A.H. Schutte

ARC-Rapporten 2010-142

Geldermalsen  
2010  
ISSN 1574-6887



## Colofon

Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door  
middel van boringen aan De Steeg te Sevenum, gemeente Horst aan de  
Maas (L)

ARC-Rapporten 2010-142  
ARC-Projectcode 2010/388

Tekst

W.J.F. Thijs & A.H. Schutte

Afbeeldingen

W.J.F. Thijs & A.H. Schutte

Redactie

A.J. Wullink

Beheer en plaats van documentatie

Archaeological Research & Consultancy

definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes



Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2010

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op [www.arcbv.nl](http://www.arcbv.nl)

---

**Projectgegevens**

---

Projectnaam	Sevenum, De Steeg
Projectcode	2010/388
CIS-code	41239
Projectleider	ir. W.J.F. Thijs
Contact	0345-620102, w.thijs@arcbv.nl
Opdrachtgever	Econsultancy Swalmen, drs. A.H. Schutte
Contact	0475-504961, schutte@econsultancy.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Horst aan de Maas, dhr. D. Bolhuis
Contact	Tel: 077-4779538, d.bolhuis@horst.nl
Toetsing	Vestigia, R. van Heeringen
Contact	033-2779200, r.vanheeringen@vestigia.nl

---

**Locatiegegevens**

---

Toponiem	De Steeg
Plaats	Sevenum
Gemeente	Horst aan de Maas
Provincie	Limburg
Kaartblad	52D
RD-coördinaten	N: 199485/380018 O: 199433/379986 Z: 199503/379986 W: 199463/379948
Oppervlakte	Ca. 0.2 ha

---

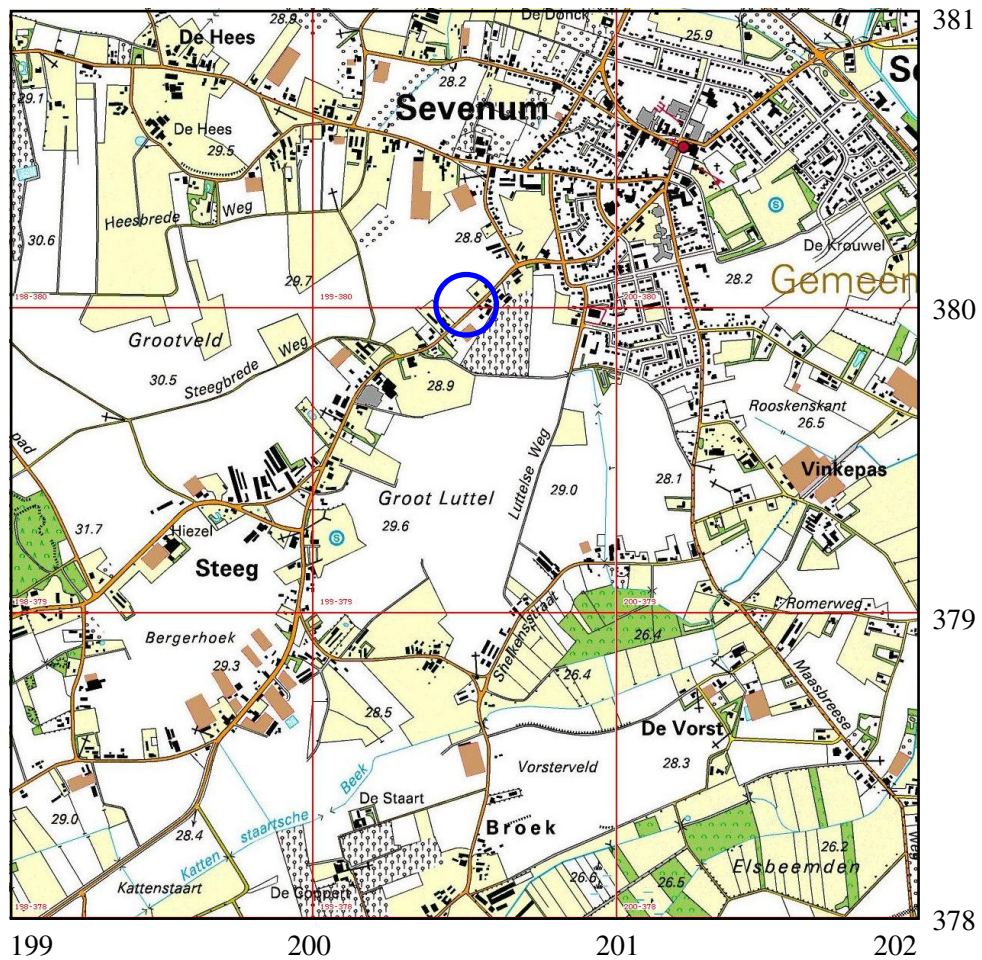
**Beschrijving onderzoekslocatie**

---

Geologie	Formatie van Bortel, Laagpakket van Wierden.
Geomorfologie	Dekzandruggen (+/- oud bouwlanddek)
Bodem	Vlakvaaggronden van lemig fijn zand.
Historische situatie	De onderzoekslocatie is altijd in gebruik geweest als akkerland.
Archeologische verwachting	Middelhoge trefkans op archeologische resten en/of sporen uit alle perioden

---





Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Econsultancy uit Swalmen heeft ARC een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Steeg te Sevenum in de gemeente Horst aan de Maas (afb. 1). Aanleiding tot dit onderzoek vormt de realisatie van twee nieuwe huizen met bijbehorende infra binnen het plangebied. Hierbij zal een gebied met een oppervlakte van maximaal 2000 m<sup>2</sup> worden verstoord. De precieze verstoringsdiepte was op het moment van schrijven van dit rapport nog niet bekend. Voor de realisatie van de bouwplannen dient een bestemmingsplanwijziging plaats te hebben Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden. Het veldwerk is uitgevoerd op 4 juni 2010 door drs. M. Stiekema en drs. A.H. Schutte van Econsultancy. Het veldwerk stond onder leiding van dhr. A.J. Wullink van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).

## 1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In juni 2010 is een bureau-onderzoek verricht door Econsultancy<sup>1</sup>. Het archeologisch verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek vormt het uitgangspunt voor dit inventariserend veldonderzoek en is hieronder weergegeven.

*Op grond van de verzamelde archeologische en aardwetenschappelijke informatie is de volgende gespecificeerde verwachting opgesteld:*

*Uit de landschappelijke ligging in een gebied met dekzandruggen blijkt dat het plangebied vanaf het Neolithicum geschikt is geweest voor landbouwers. Vanwege het beperkt aantal archeologische waarnemingen uit de omgeving van het plangebied is het lastig om een landschappelijke analyse voor archeologische vindplaatsen in de directe omgeving van het plangebied te maken. Uit de landschappelijke ligging blijkt dat het plangebied vanaf het Laat-Paleolithicum gunstig is geweest voor jagers-verzamelaars en vanaf het Neolithicum voor landbouwers. Verwacht wordt dat, op basis van de gegevens van de bodemkaart, het plangebied op vlakvaaggronden van lemig fijn zand ligt. Het plangebied is daarmee geschikt voor bewoning. In het hele plangebied kunnen archeologische resten voorkomen uit alle archeologische perioden. De kans op het voorkomen van de resten is voor Vroege Prehistorie en Neolithicum laag en middelhoog voor de perioden Bronstijd tot en met Nieuwe tijd. De verwachtingswaarde is gebaseerd op de landschappelijke ligging, te samen met het grondwaterniveau en archeologische en historische gegevens. De archeologische resten worden direct aan of onder het maaiveld verwacht.*

<sup>1</sup>Schutte, A.H., 2010: Archeologisch bureauonderzoek De Steeg te Sevenum in de gemeente Horst aan de Maas, Econsultancy Rapport 10033238 (conceptversie)

*De vondstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden het maaiveld. Archeologische sporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) worden binnen 50 cm beneden het maaiveld verwacht. De archeologische resten bestaan hoofdzakelijk uit aardewerk- of vuursteenstrooiingen. Organische resten en bot zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Het complextypen en de omvang kunnen niet nader worden gespecificeerd door de beperkte gegevens. De kans op nog in situ aanwezige archeologische resten is afhankelijk van tot welke diepte de bodem geroerd is.*

### **1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek**

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

### **1.4 Werkwijze**

Het IVO is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Hiertoe zijn met behulp van een edelmanboor met een diameter van 7 cm op het onderzoeksterrein vijf boringen geplaatst tot maximaal 120 cm –mv. De boringen zijn, rekening houdend met de toekomstige nieuwbouw, verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. De locatie van de boringen is bepaald met behulp van GPS. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal is doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode.

## 2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het verkennend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. In alle boringen werden matig fijne zanden aangetroffen. Boringen 1, 3, 4 en 5 hadden onder de bouwvoor een A/C horizont van zo'n 30–50 cm dik bestaande uit lichtgrijs zwak siltig zand. Hieronder is tot 120 cm –mv het oorspronkelijke moedermateriaal, de C-horizont, aangetroffen. In de C-horizont zijn vanaf een diepte van 0,6 m –mv roestvlekken aangetroffen. Deze roestvlekken markeren de zogenaamde gley-zone (Cg-horizont), het niveau waarbinnen de grondwaterspiegel fluctueert.

In boring 2 is geen A/C-horizont aangetroffen en ligt de Ap-horizont direct op de C-horizont. Hier is een intacte vlakvaaggrond aangetroffen. De matig fijne zanden op de locatie behoren tot de eolisch afgezette dekzanden (Formatie van Bortel, Laagpakket van Wierden). Door de afwezigheid van gelaagdheid gaat het waarschijnlijk om Jonge Dekzanden, afgezet in het Laat-Glaciaal. In alle vier van de vijf boringen is de bodem tot in de oorspronkelijke C-horizont vergraven. De verstoringsdiepte bedraagt minimaal 60 cm onder maaiveld. Het bodemprofiel van boring 2 is niet vergraven.

In de boringen zijn, op een stukje baksteen in de verstoorte A/C-horizont van boring 4, geen archeologische indicatoren aangetroffen. Het gaat hier echter om een verkennend bodemonderzoek, dat zich richt op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden en niet zo zeer op het onderzoeken op de aanwezigheid van archeologische vondsten en/of sporen.



### **3 Samenvatting en conclusie**

Volgens het bureau-onderzoek door Econsultancy ligt de locatie op dekzandruggen waarin vlakvaaggronden in lemig fijn zand zijn gevormd. Aan weerszijden van de vlakvaaggronden rondom de Steeg komen hoge enkeerdgronden voor. De bodems hebben volgens de IKAW een hoge trefkans op het voorkomen van archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum. Er zijn in de omgeving sporen van menselijke activiteit aangetroffen vanaf de Bronstijd tot in de Nieuwe tijd.

Het verkennend inventariserend booronderzoek heeft aangetoond dat de locatie inderdaad vlakvaaggronden aanwezig zijn. De bodem is op het grootste deel van het plangebied tot in de C-horizont vergraven, tot een diepte variërend tussen 60–80 cm –mv.

Doordat het oorspronkelijke bodemprofiel tot 60–80 cm is vergraven, mag worden geconcludeerd dat het archeologisch niveau direct onder de bouwvoor waarschijnlijk grotendeels is verstoord.

## **4 Aanbeveling**

Gezien de geringe kans op intacte archeologische resten en/of sporen binnen de onderzoekslocatie zijn er geen bezwaren tegen de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie. Geadviseerd wordt dan ook om de onderzoekslocatie vrij te geven. De archeologische meldingsplicht blijft echter bestaan. Mochten tijdens toekomstige graafwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit direct aan het bevoegd gezag, de gemeente Horst aan de Maas, te worden gemeld. Het is aan het bevoegd gezag om op basis van onderhavig rapport een selectiebesluit te nemen.

## Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.

Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

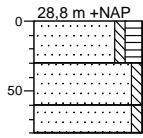


Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. Door: A.H.Schutte.

## Bijlage 1 Boorprofielen

### Boring: 1

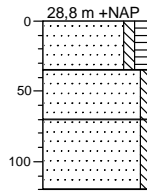
X: 199481  
Y: 379971



0	akker
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkergrijs, Ap-horizont
30	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, bruingrijs, A/C-horizont, verstoord
60	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig gleyhoudend, lichtbruin, Cg-horizont
80	
120	

### Boring: 2

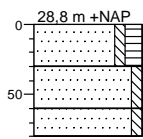
X: 199456  
Y: 379997



0	akker
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkergrijs, Ap
35	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtgrijs, C
70	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig gleyhoudend, bruingrijs, Cg
120	

### Boring: 3

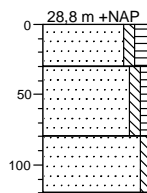
X: 199483  
Y: 379998



0	akker
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkergrijs, Ap-horizont
30	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, bruingrijs, A/C-horizont, verstoord
60	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig gleyhoudend, lichtbruin, Cg-horizont
80	
120	

### Boring: 4

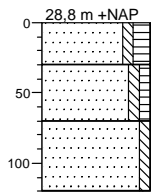
X: 199481  
Y: 380027



0	akker
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkergrijs, Ap
30	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, baksteen, antropogeen, grijsbruin, A/C verstoord
80	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, gley, lichtbruin, Cg
120	

### Boring: 5

X: 199510  
Y: 379998

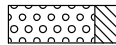
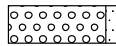
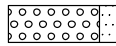
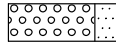
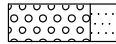


0	akker
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak baksteenhoudend, antropogeen, donkergrijs, Ap
30	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, grijsbruin, A/C verstoord
70	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, gley, lichtbruin, Cg
120	

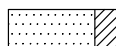
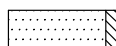
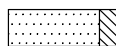

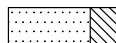


## Legenda (conform NEN 5104)

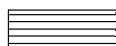
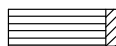
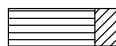

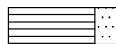
### grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

### zand

	Zand, kleiig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig


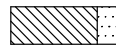
### veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiig
	Veen, sterk kleiig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig





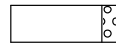

### klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

### leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig






### overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig







### geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur



### olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie





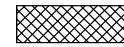
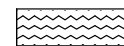
### p.i.d.-waarde

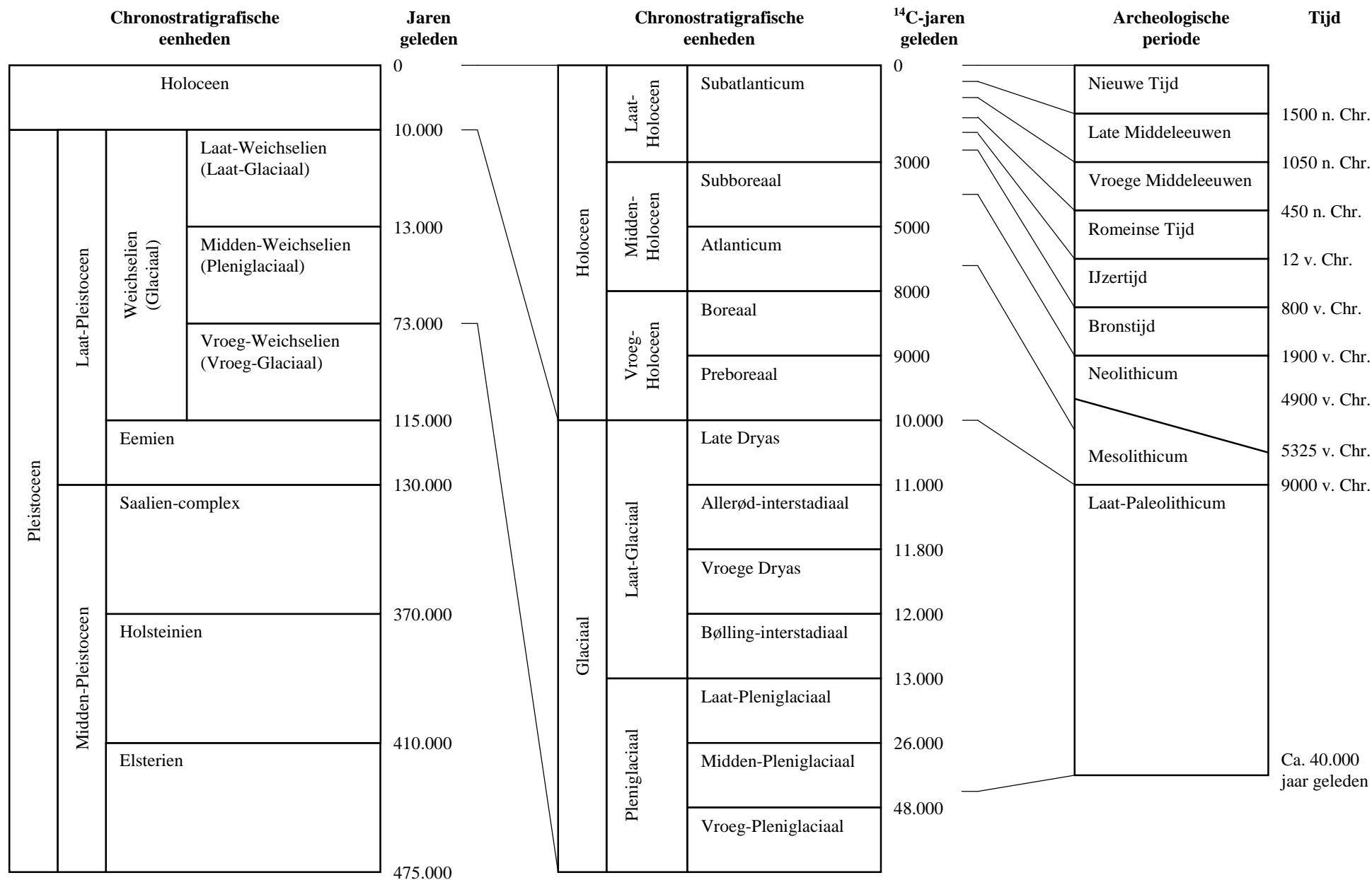
	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

### monsters

	geroerd monster
	ongeroerd monster

### overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand
	slib
	water



Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.